

XXIX
Rajonų / miestų
geografijos olimpiada

GLOBALIZACIJA – TARP
GALIMYBIŲ IR IŠŠŪKIŲ

TEORINĖS UŽDUOTYS

Dalyvio Nr. _____

2017 m. kovo 1 d.

1 užduotis

Europos klimatas

(13 taškų)

1. Naudodamiesi kontūriniu žemėlapiu, palyginkite Europos miestų klimato rodiklius ir atsakykite į klausimus.

- 1.1. Korkas (A) – Londonas (B).

Kuriame mieste vidutinė liepos mėnesio oro temperatūra yra aukštesnė? Paaškindite, kodėl.

(2 taškai)

Londonė. Korke vasarą vyrauja vėsios jūrinės oro masės / Korkui būdingas labiau jūrinis klimatas nei Londonui

- 1.2. Budė (norv. Bodø) (C) – Oslas (D).

Kuriame mieste vidutinė sausio mėnesio oro temperatūra yra žemesnė? Paaškindite, kodėl (nurodykite dvi priežastis).

(3 taškai)

- 1) Osle

Pirma priežastis: Netoli Budė teka šiltoji Šiaurės Atlanto srovė, Oslas yra atokiau nuo jos / Dėl šiltosios srovės poveikio

- 2) Antra priežastis: Oslui šiltesnių oro masių iš vandenyno pusės judėjimą užstoja Skandinavijos kalnai

1.3. Gdanskas (E) – Budapeštas (F).

Kuriame mieste vidutinė metinė oro temperatūra yra aukštesnė? Paašinkite, kodėl.

(2 taškai)

Budapešte

Budapeštas gauna gerokai daugiau saulės spinduliuotės nei Gdanskas / Budapešte saulės spinduliai krinta statesniu kampu / Budapeštas yra arčiau pusiaujo

Netinka: Budapeštas yra piečiau nei Gdanskas

1.4. Madridas (G) – Roma (H).

Kuriame mieste metinė oro temperatūros amplitudė yra didesnė?

Paašinkite, kodėl.

(2 taškai)

Madride

Madridas yra toliau nuo jūros / Roma yra prie jūros, kuri švelnina klimatą (šiltesnė žiema, vėsesnė vasara)

1.5. Amsterdamas (I) – Luganas (J).

Kuriame mieste metinis kritulių kiekis yra didesnis? Paašinkite, kodėl.

(2 taškai)

Lugane

Luganas yra Alpėse, kur iškrinta gerokai daugiau kritulių / Luganas yra kalnuose /

Kalnuose dažniausiai iškrinta daugiau kritulių, nei žemumose

- 2.** Kai kurie mokslininkai mano, kad visuotinis klimato atšilimas gali, atvirkščiai vyraujančiai nuomonei, sukelti ženklų Europos klimato atvėsimą. Kuo remiantis galima patvirtinti tokią hipotezę?

(1 taškas)

Arkties ledynų tirpimas gali sutrikdyti Šiaurės Atlanto (Golfo) srovės judėjimą palei Europos krantus

- 3.** Žiūrint į kai kuriuos XVII a. olandų tapytojų paveikslus, matyti, kokie klimato pokyčiai šioje šalyje įvyko nuo tų laikų. Paašinkite, kas vaizduojama šiuose paveiksluose, iš ko galėtume daryti tokią išvadą – Vakarų Europos klimatas dabar ir prieš 300–400 metų gerokai skyrėsi.

(1 taškas)

Daugelyje olandų tapytojų paveikslų yra tikros žiemos vaizdai: sniegu apgaubti laukai, ledu padengti kanalai bei ežerai, kuriuose gausu čiuožėjų. Dabar žiemos šioje šalyje gerokai šiltesnės, o ledo dangos nėra arba ji išsilaiko trumpai

1. Lentelėje pateikti dešimties pasaulinio garso turizmo objektų apibūdinimai. Priskirkite iš pateikto sąrašo kiekvienam apibūdinimui tinkantį objekto pavadinimą. Nurodykite šalį, kurioje yra objektas.

(10 taškų)

Alhambra	Čičen Ica	Palmyra	Sigirija
Ankor Vatas	Jeloustonas	Persepolis	Sintra
Baganas	Kapris	Raudonasis fortas	Timoras
Balis	Maču Pikču	Santorinas	Uluru
Burdž Chalifa	<i>Oriental Pearl Tower</i>	Serengetis	Uždraustasis miestas

Turizmo objektas	Apibūdinimas	Šalis
Balis	Nedidelė sala tropikuose, kurią kasmet aplanko apie 5 mln. turistų. Saloje yra apie 10 000 šventyklų, daugiausia induistų	Indonezija
Uluru	Vienas didžiausių monolitų pasaulyje. Ši vieniša 350 m aukščio uola stūkso virš beribių pusdykumių platybių. Ji keičia spalvą dienos metu	Australija
Alhambra	XIV–XV a. rūmai, arabų architektūros šedevras. Ypatingu grožiu išsiskiria „Liūtų kiemas“ su fontanu ir puošnios „korinės“ lubos	Ispanija
Burdž Chalifa	Vis dar aukščiausi pasaulyje išliekantis dangoraižis, pastatytas dykumoje	JAE
Uždraustasis miestas	Imperatoriaus rezidencija, laikoma didžiausiu rūmų kompleksu pasaulyje (720 000 m ² ploto, beveik tūkstantis pastatų)	Kinija
Čičen Ica	Bene įspūdingiausias majų civilizacijos miestas su daugybe šventyklų	Meksika
Serengetis	Vienas garsiausių nacionalinių parkų. Jame galima pamatyti masines stambių laukinių gyvūnų migracijas	Tanzanija
Palmyra	Vieno garsiausių senojo antikinio miesto, klestėjusio II–III a. po Kr., griuvėsiai. Beveik tris kilometrus besitęsiančias šventyklas, arkas, kolonadas supa dykuma	Sirija
Santorinas	Įspūdingo grožio vulkaninė sala, kurią sudaro virš vandens styrančios kraterio–kalderos dalys. Tamsios vulkaninės uolienos kontrastuoja su akinamai baltais ant stačių šlaitų stovinčiais namais	Graikija
Ankor Vatas	Didžiulis IX–XV a. pastatytas induistų šventyklų kompleksas, khmerų architektūros šedevras, kuriame daug pastatų, kuriuos glemžiasi augalų šaknys	Kambodža

10 taškų, po 0,5 už kiekvieną objektą ir šalį

2. Kuriuos du lentelėje esančius objektus supa drėgnieji atogrąžų miškai? **(1 taškas)**
- Čičen Ica ir Ankor Vatas *po 0,5 už objektą*
3. Kuris lentelėje esantis objektas susijęs su mitu apie Atlantidą? Kaip jis su juo susijęs? **(2 taškai)**
- Santorinas
- Manoma, kad „dingusi“ Atlantida, tai – Kretos sala, kurių senieji miestai buvo sunaikinti cunamio, išsiveržus Santorino (Teros) ugnikalniui
4. Kuriam iš objektų šiuo metu iškilusi grėsmė išnykti? Kodėl? **(2 taškai)**
- Palmyrai
- Ją niokoja ir žada visiškai sunaikinti Islamo Valstybės radikalai
5. Kuris vienas lentelėje esantis objektas pateko į Naujųjų pasaulio stebuklų septintuką, kurį išrinko pasaulio gyventojai, o 2007 m. paskelbė „New Open World“ korporacija (New Open World Corporation, NOWC)? **(1 taškas)**
- Čičen Ica

1. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, tam tikros veiklos buvo priskirtos politinės veiklos sritims. Atsižvelgdami į valstybių sprendimo galimybes, reikiamose lentelės vietose įrašykite tris nurodytas sritis. Pateikite po vieną tokio priskyrimo priežastį. **(6 taškai)**

Politinės veiklos sritys: švietimas, užsienio prekyba, transportas.

Valstybės sprendimų galimybės	Politinės veiklos sritis	Priskyrimo priežastis
Bendrąją tvarką reglamentuoja ES	užsienio prekyba	ES nustato užsienio prekybos su trečiosiomis šalimis tvarką, muitus, dydžius
Valstybė šią sritį derina kartu su ES	transportas	Valstybės su ES derina tik tarptautinius transporto projektus
ES minimaliai reguliuoja šią sritį	švietimas	Lietuva gali savo nuožiūra formuoti švietimo sritį / gali vykdyti reformas jų nederinant su ES institucijomis

2. Lietuvai įstojus į ES, mūsų šalies gyventojai gali naudotis akivaizdžiais narystės privalumais. Tuo pačiu atsirado ir kai kurių problemų. Nurodykite po tris Lietuvos narystės ES privalumus ir problemas. **(6 taškai)**

Privalumai	Problemos
Laisvas asmenų judėjimas ES šalyse	Lietuva prarado dalį suvereniteto
Laisvas prekių / paslaugų judėjimas ES rinkoje	Išaugo emigracijos iš Lietuvos mastai
Galimybė gyventi / dirbti / studijuoti ES šalyse	Ekonominė krizė vienoje arba keliose ES šalyse atsiliepė ir Lietuvai
ES teikiama finansinė parama Lietuvos ūkiui	Lietuva priversta laikytis kai kurių ES reikalavimų, kurie ne visada naudingi mūsų šaliai (pvz., Ignalinos AE uždarymas...)
Didesnis dėmesys aplinkosaugai dėl griežtesnių reikalavimų	
Bendra valiuta (euras)	

2011 m. globalizacijos indeksas

Nr. / Šalis	KOF indeks- so vertė	Nr. / Šalis	Ekonominė globalizacija	Nr. / Šalis	Socialinė globalizacija	Nr. / Šalis	Politinė globalizacija
1. Belgija	92,60	1. Singapūras	96,80	1. Šveicarija	93,26	1. Prancūzija	98,43
2. Austrija	91,67	2. Liuksemburgas	93,11	2. Austrija	91,74	2. Italija	98,37
3. Olandija	91,17	3. Airija	92,93	3. Belgija	90,43	3. Belgija	98,13
4. Švedija	89,26	4. Malta	91,98	4. Kanada	89,46	4. Austrija	97,37
5. Šveicarija	88,98	5. Belgija	90,95	5. Olandija	88,91	5. Ispanija	96,62
6. Danija	88,96	6. Olandija	90,72	6. Danija	87,72	6. Švedija	96,30
7. Prancūzija	87,65	7. Vengrija	89,82	7. JK	87,16	7. Olandija	95,11
8. Vengrija	87,62	8. Estija	89,20	8. Prancūzija	86,30	8. Portugalija	95,08
9. Portugalija	87,28	9. Bahreinas	88,49	9. Švedija	85,80	9. Lenkija	94,90
10. Airija	86,45	10. Švedija	87,90	10. Slovakija	85,41	10. Kanada	94,64
11. Suomija	86,43	11. Kipras	87,62	11. Portugalija	84,89	11. Graikija	94,11
12. Čekija	86,33	12. Austrija	87,58	12. Vokietija	84,59	12. Danija	93,95

2016 m. globalizacijos indeksas

Nr. / Šalis	KOF indeks- so vertė	Nr. / Šalis	Ekonominė globalizacija	Nr. / Šalis	Socialinė globalizacija	Nr. / Šalis	Politinė globalizacija
1. Olandija	91,70	1. Singapūras	96,06	1. Austrija	91,30	1. Italija	97,53
2. Airija	91,64	2. Airija	93,08	2. Singapūras	91,15	2. Prancūzija	97,29
3. Belgija	90,51	3. Liuksemburgas	91,80	3. Šveicarija	91,10	3. Belgija	96,51
4. Austrija	89,83	4. Olandija	90,89	4. Airija	90,98	4. Austrija	96,37
5. Šveicarija	87,01	5. Malta	90,28	5. Olandija	90,77	5. Ispanija	95,99
6. Singapūras	86,93	6. JAE	88,39	6. Belgija	90,45	6. JK	94,95
7. Danija	86,44	7. Vengrija	86,85	7. Puerto Rikas	90,36	7. Švedija	94,65
8. Švedija	85,92	8. Estija	86,11	8. Kanada	89,26	8. Brazilija	94,31
9. Vengrija	85,78	9. Belgija	85,95	9. Kipras	88,21	9. Olandija	94,01
10. Kanada	85,67	10. Bahreinas	85,51	10. Danija	87,29	10. Šveicarija	93,41
11. Suomija	85,47	11. Mauricijus	85,23	11. Prancūzija	87,14	11. Kanada	93,17
12. Portugalija	85,08	12. Slovakija	83,63	12. JK	86,08	12. JAE	93,01

1. KOF globalizacijos indeksas atspindi pasaulio šalių globalizacijos lygį. Šis indeksas sudaromas iš trijų rodiklių, arba, kitaip vadinamų, indikatorių: *ekonomikos*, *socialinio* ir *politinio*. Palyginkite 2011 ir 2016 metų KOF globalizacijos indekso 12-tuką. Nurodykite, kaip per šį laikotarpį pasikeitė labiausiai globalizuotų valstybių pasiskirstymas žemynuose.

(2 taškai)

2011 m. labiausiai globalizuotos valstybės buvo tik Europoje, o 2016 m. atsirado ir Šiaurės Amerikoje bei Azijoje /

Pastaba: nurodžius valstybes, o ne žemynus – taškai neskiriami.

Nurodžius tik vieną žemyną – skiriamas 1 taškas

2. Paaiškinkite, kodėl 2011 metais tarp 12 labiausiai pagal KOF indeksą globalizuotų valstybių nebuvo Singapūro. (1 taškas)

Singapūro rodikliai 2011 metais buvo aukšti tik ekonominės globalizacijos dimen-
sijoje / atsidurti globaliausių šalių TOP 12 reikalingi visų dimensijų aukšti rodikliai

3. Kanada pagal ekonominės globalizacijos lygį 2016 metais buvo 34 vietoje. Kas lėmė tokį Kanados ekonominės globalizacijos rodiklį? (1 taškas)

Kanada taiko prekybos apribojimus /

Importuojamoms prekėms taikomi muitai

4. Kurie du JAV pastarieji politiniai sprendimai gali turėti neigiamos įtakos šios šalies globalizacijos lygiui? (2 taškai)

1) Nutrauktas susitarimas dėl Ramiojo vandenyno partnerystės (Trans-Pacific Par-
tnership, TPP) sutarties /

2) Sprendimas ženkliai riboti imigraciją (iš islamo šalių, planuojama siena su Meksi-
ka)

5. Išnagrinėkite karikatūrą ir atsakykite į klausimus.

- 5.1. Koks šios karikatūros ryšys su globalizacija? (1 taškas)

Visame pasaulyje galima nusipirkti
tokių pačių prekių / Tų pačių pre-
kių išplitimas visame pasaulyje /
Perkamos prekės pagamintos įvai-
riose pasaulio šalyse

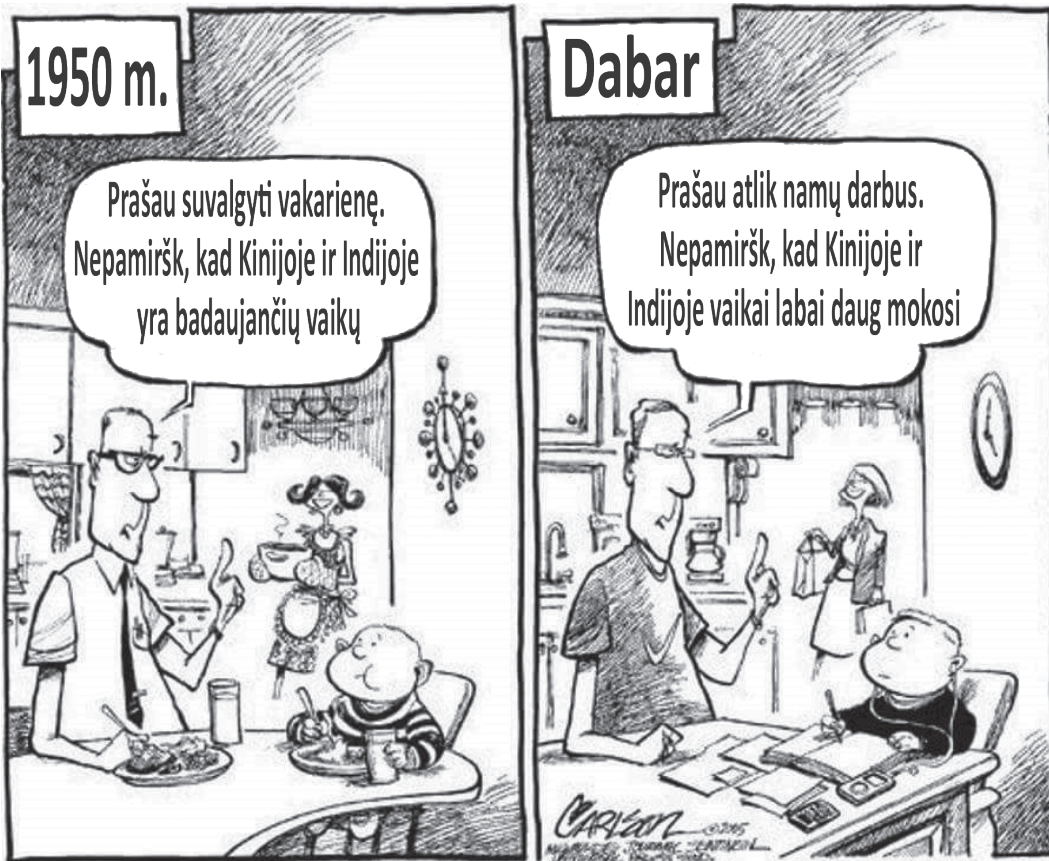
- 5.2. Ką vaizduoja šios karikatūros herojus? (1 taškas)

Pasitenkinimas plačiu prekių iš viso pasaulio asortimentu / greitą prekių išplitimą
pasaulyje / sparčią globalizacijos plėtrą / vartotojiškumą

- 5.3. Koks paslaugų sektorius lėmė karikatūroje pavaizduoto proceso susiformavimą? (1 taškas)

Transportas / logistika

6. Išnagrinėkite karikatūrą ir atsakykite į klausimus.

6.1. Kokia yra pagrindinė šių dviejų piešinių palyginimo mintis?

(1 taškas)

Kad per daugiau kaip 50 metų iš esmės pasikeitė Vakarų šalių požiūris į Kiniją ir Indiją / Kinija ir Indija tapo ypač svarbiomis ir įtakingomis šalimis pasaulyje / Kinijos ir Indijos išsilavinusi darbo jėga konkuruoja su išsivysčiusiomis valstybėmis

6.2. Kuo dabartinis tėvo pamokymas sūnui siejasi su globalizacija?

(1 taškas)

Dėl išsilavinimo stygiaus Vakarų pasaulyje labai greitai konkurencinį pranašumą įgauna (gali įgauti) išsilavinusi darbo jėga iš Kinijos ir Indijos / Daugėja imigrantų iš Kinijos ir Indijos